

ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

Needs Assessment and Guidelines for Developing Digital Leadership of Department Heads in Large –
Sized Primary Schools under The Regional Education Office No. 11

ปริยาฉัตร สนธิรักษ์¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรธร จันวันดี³

Preeyachat Sontirak¹ Asst. Prof.Dr. Watana Suwannatrai² Asst. Prof. Dr.Pataradron Junwandee³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พึงประสงค์ ศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประจำปีการศึกษา 2566 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน จำแนกเป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 23 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 184 คน และครูผู้สอน จำนวน 184 คน จาก 23 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริง มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.695 – 0.927 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.810 – 0.954 มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.990 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และการหาค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า สภาพที่เป็นจริง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า สภาพที่เป็นจริง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น แนวทางในการพัฒนา ภาวะผู้นำดิจิทัล

¹ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration and Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ปริยาฉัตร สนธิรักษ์, kookkikmickey@gmail.com

รับเมื่อ 2 มิถุนายน 2567 แก้ไข 15 กรกฎาคม 2567 ตอรับ 17 กรกฎาคม 2567

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 3) ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 4) ด้านการมีความรู้และทักษะดิจิทัล และ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถกำหนดเป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อตอบสนองจุดเน้นของสถานศึกษา และนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ พัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้ทักษะความเป็นผู้นำดิจิทัลพัฒนา และเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานของครูให้สามารถปรับตัว และเรียนรู้ร่วมกัน สร้างเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 3) ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการจัดการเรียนการสอน ออกแบบการจัดการเรียนรู้และประเมินผลผู้เรียนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถของผู้เรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine and compare current and desirable conditions, needs assessment and seek guidelines for developing digital leadership of department heads in large – sized primary schools under the Regional Education Office No. 11. The sample group obtained through purposive sampling consisted of 391 participants, including 23 deputy directors of academic affairs, 184 heads of department, and 184 teachers from 23 schools in the academic year 2023. The tool used to collect data was a set of questionnaire on the current and desirable conditions of digital leadership of department heads. The questionnaire on the current condition for digital leadership of department heads had the discriminative power from 0.695 to 0.927 with the reliability of 0.988. The desirable condition questionnaire had the discriminative power from 0.810 to 0.954 with the reliability of 0.990. Statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, hypothesis testing using One – Way ANOVA, and Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}).

The findings were as follows:

1. The current conditions for digital leadership of department heads in large-sized primary schools showed the overall at a high level, while the overall desirable conditions was at the highest level.
2. The current and desirable conditions for digital leadership of department heads in large – sized primary schools according to the opinion of deputy directors of academic affairs, heads of department, and teachers, classified by positions showed no differences in the overall current conditions, while the desirable conditions, the overall and each aspect, were no differences. Meanwhile, the overall of current conditions which were classified by working experiences were no differences, in terms of the overall of desirable conditions found differences at the .01 level of significance.

3. The needs assessment for digital leadership of department heads in large-sized primary schools were ranked in descending order as follows: 1) Digital vision, 2) Creating a digital learning culture, 3) Digital ability for teaching and learning, 4) Digital literacy, and 5) Teamwork, respectively.

4. Guidelines for developing digital leadership of department heads in large-sized primary schools showed with the following 3 descending orders in the needs of improvement: 1) Digital vision: Department heads should be able to set up the goals of the substance group according to the aims of the school. Using digital technology in developing the quality of teaching and learning and school accreditation. 2) Creating a digital learning culture: Department heads should be the role model in using digital technology for teachers to adjust their work performance, learning to work together, building network and creating the work condition in improving teaching and learning, and 3) Digital ability for teaching and learning: Department heads should be able to integrate digital technology in designing teaching and evaluating based on learning management in the 21st century guidelines to promote student learning.

Keywords: Needs Assessment, Guidelines Development, Digital Leadership

ภูมิหลัง

โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกไร้พรมแดน พลโลกมีการติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และกระแสโลกาภิวัตน์ที่นำเข้าสู่ยุคแห่งการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลกระทบต่อกฎชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของทุกชาติทุกภาษา รวมทั้งประเทศไทย ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน อย่างกว้างขวาง ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ซึ่งภาษาศสมัยใหม่ใช้คำว่า “ยุคดิจิทัล” (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2561, หน้า 1)

การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นการปฏิบัติที่มีความท้าทาย ระบบการบริหารการศึกษา การจัดการสถานศึกษา การสรรหาวิธีการ รวมไปถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ การบริหารงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลซึ่งวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ปัจจุบันจึงกล่าวได้ว่าบทบาทภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จึงมีความสำคัญในการบริหารจัดการกลุ่มสาระการเรียนรู้และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ (ปิยะวัจน ไชยสถาพร, 2564, หน้า 282) บริบทขององค์การที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังเช่นสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ครูมีความจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เป็นทั้งปัจจัยเอื้อ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทั้งการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของไทย ซึ่งสอดคล้องกับศึกษาธิการภาค 11 ที่มีจุดเน้นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารครูบุคลากรและนักเรียนผ่านระบบดิจิทัล ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งมีเป้าหมายให้นักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เก่งขึ้นด้วยนวัตกรรม อันจะส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อยกระดับ

คุณภาพการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (สำนักงานศึกษาธิการภาค 11, 2565, หน้า 99) หัวหน้ากลุ่มสาระจึงต้องมีภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการศึกษาที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล สามารถตัดสินใจ คาดการณ์ และวางแผนการดำเนินงานโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีนโยบายที่ทันสมัยพร้อมปรับเปลี่ยนได้ตามกระแสของโลก นอกจากนี้ยังสามารถส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอนและนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการอยู่รอดในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นและศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบศึกษาธิการภาค 11 เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้หน่วยงาน สถานศึกษาในสังกัดศึกษาธิการภาค 11 พัฒนาการศึกษาตามพันธกิจและเป้าประสงค์ จะพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ควรเป็นอย่างไร

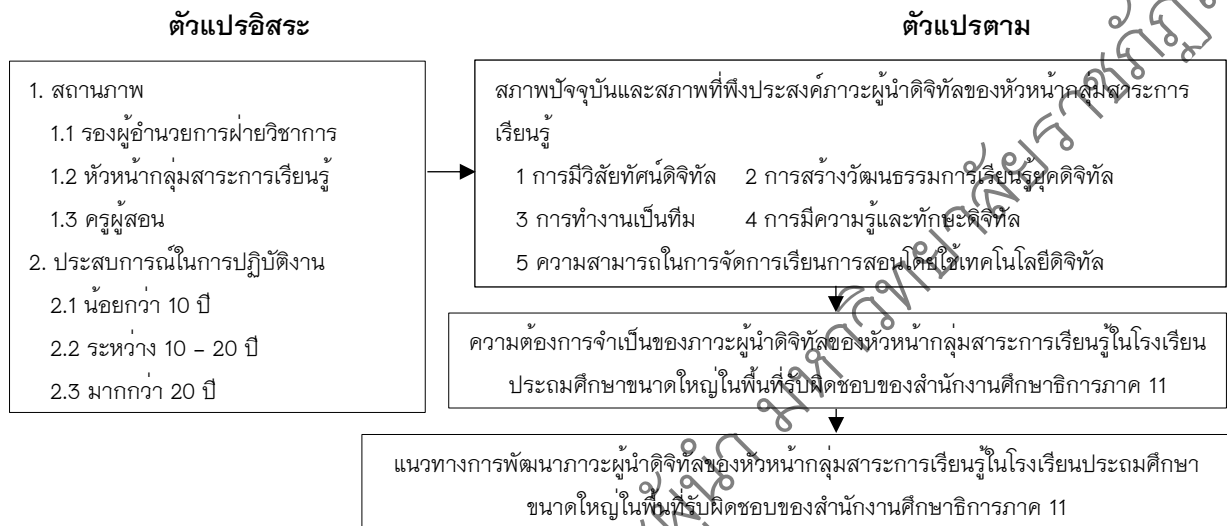
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน

3. เพื่อศึกษาระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน

4. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำนวน 1,021 คน โดยจำแนกเป็น รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 23 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 184 คน และครูผู้สอน จำนวน 661 คน จาก 23 โรงเรียน จำแนกได้ดังนี้ จังหวัดสกลนคร 11 โรงเรียน จังหวัดนครพนม 10 โรงเรียน และจังหวัดมุกดาหาร 2 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประจำปีการศึกษา 2566 โดยใช้ตารางสำเร็จรูป (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน จำแนกเป็น รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 23 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 184 คน และครูผู้สอน จำนวน 184 คน จาก 23 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ การดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่ได้จากการสังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัล 5 ด้าน ซึ่งแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริง ได้ค่าสภาพที่เป็นจริง มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .38 – .88 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .40 – .92 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทั้ง 391 ชุด และแบบสอบถามทุกชุดมีความสมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ทุกชุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติเอฟ (F – test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe – Method) วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified} = (I-D)/D$)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน พบว่า สภาพที่เป็นจริงโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี ด้านการมีความรู้และทักษะดิจิทัล และด้านการทำงานเป็นทีม
4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากการศึกษาโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ (Best Practice) ในการภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา พบว่า ควรพัฒนา 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถกำหนดเป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองจุดเน้นของสถานศึกษา และนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

การสอนให้มีคุณภาพ พัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา มีการจัดการศึกษาที่ทันสมัย กล้าตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จภายใต้ข้อดี ข้อจำกัด และบริบทของสถานศึกษา

4.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้ทักษะ ความเป็นผู้นำดิจิทัลพัฒนาครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สามารถปรับตัว และเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างครูรุ่นเก่ากับครู รุ่นใหม่ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการสร้างเครือข่าย ในการจัดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่มีมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันได้ เปิดรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น กระตุ้นให้บุคลากร ประยุกต์ใช้วิธีการที่หลากหลายในการขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างสรรคสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการศึกษาแบบดิจิทัล มีการนำความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ถ่ายทอดผ่านสื่อดิจิทัล สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.3 ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต้อง นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการจัดการเรียนการสอน ออกแบบการจัดการเรียนรู้และประเมินผลผู้เรียนตามแนวทาง ของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกใช้งานตามความสนใจ และพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถของผู้เรียน สร้างบรรยากาศเอื้อต่อการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ สนับสนุนให้ บุคลากรแสวงหาความรู้ และทักษะ เพื่อนำมาสร้างหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของรอง ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน

1.1 สภาพที่เป็นจริงภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความรู้และทักษะดิจิทัล ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และในส่วนด้านที่อยู่อันดับสุดท้ายคือ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีวิสัยทัศน์ว่า “คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะศตวรรษที่ 21 บูรณาการทุกภาคส่วน ายได้สังคมพหุวัฒนธรรม รองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ บนพื้นฐานหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” มีเป้าประสงค์ให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 และพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญาของผู้เรียน จึงมีแนวนโยบายในการนำนโยบาย และยุทธศาสตร์ของ กระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติในภูมิภาค ทำให้ทุกโรงเรียนได้มีการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ตลอดชีวิตและสะดวกต่อการเข้าถึง ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ สร้างแรงบันดาลใจ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาพัฒนาตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้บุคลากรประยุกต์ใช้ วิธีการที่หลากหลายในการขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างสรรคผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำดิจิทัล ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาดา คนคล่อง (2560, หน้า 290) เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี พบว่า ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ SIYU DU

และชัชชญา พิระธรณิศร์ (2566, หน้า 1061) เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโดยรวมละครายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความรู้และทักษะดิจิทัล ในส่วนด้านที่อยู่อันดับสุดท้ายคือ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกระดับ และพัฒนาระบบข้อมูลการศึกษาที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงและเข้าถึงได้ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา หน่วยงานทุกระดับนำ Digital Technology มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การนำเทคโนโลยี Big data เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครู ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลงบประมาณและข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นมาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้ และทักษะ เพื่อนำมาสร้างหรือพัฒนาเป็นนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา จึงส่งผลให้สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ที่อยากให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย มัตติกา ผาสี (2566, หน้า 223) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11 พบว่า สภาพที่ควรจะเป็นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง มีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 สภาพที่เป็นจริงภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมุมมองของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนเห็นว่าปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเน้นเรื่องปกติตามนโยบายของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่ทุกโรงเรียนได้มีการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตและสะดวกต่อการเข้าถึง ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ สร้างแรงบันดาลใจ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาพัฒนาตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิมล ไชยสัตย์ (2566, หน้า 227) เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่าง

2.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนต้องการที่จะมีภาวะผู้นำดิจิทัลในอนาคต เห็นได้ชัดว่าทุกคนล้วนเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลในสังคมปัจจุบัน เห็นประโยชน์ของการเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และใช้ในการดำเนินงานหรือประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่แน่ชัด และเป็นการบูรณาการความรู้ ทักษะจากหลายศาสตร์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวผู้เรียน ส่งผลให้รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ นงศกัญญา ชลธิ์บุรินทร์ (สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2567) กล่าวว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สร้างความตระหนัก เห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันที่มีความผันผวนสูงและมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ดังนั้น เป้าหมายที่ให้ครูและบุคลากรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ รู้เท่าทันเทคโนโลยี จึงมีความสำคัญเนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถนำมาช่วยในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้

2.2 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 สภาพที่เป็นจริงภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการปฏิบัติของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ทุกคนมีการปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัสสรุทธิ์ สุขเสนา (2565, หน้า 182) เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งกักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยในการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2.2 สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพราะความเจริญก้าวหน้าทางด้านของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ดังนั้นเมื่อช่วงวัยของผู้ปฏิบัติงานแตกต่างกัน ความคล่องตัวในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานจึงแตกต่างกัน เป็นสาเหตุที่ทำให้ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิภา จงปัดนา (2562, หน้า 6) เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนอนุบาลทรัพย์ปัญญา ตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโรงเรียนอนุบาลทรัพย์ปัญญาตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการมีความรู้และทักษะดิจิทัล ในส่วนด้านที่อยู่
อันดับสุดท้ายคือ ด้านการทำงานเป็นทีม

3.1 ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในอันดับแรก ทั้งนี้เป็นเพราะ การมีวิสัยทัศน์
ดิจิทัลเป็นการกำหนดนโยบายหรือแนวคิดที่อธิบายถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียน
การสอนให้มีคุณภาพ การบริหารจัดการ และการให้บริการของสถานศึกษา ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุด
เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลทำให้สามารถสร้างวิสัยทัศน์ในการนำ
เทคโนโลยี เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาที่ทันสมัย กล้าตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาองค์กรให้
ประสบความสำเร็จภายใต้ข้อดี ข้อจำกัด และบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ บงกช เวียงคำ (2566,
หน้า 59) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์สามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอดวิสัยทัศน์หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการ
เปลี่ยนแปลงองค์กรด้วย การพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศขององค์กร
การเข้าใจ กลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันขององค์กรด้วยนวัตกรรมดิจิทัล
และสอดคล้องกับแนวคิดของ ปัญญาธิ ศรีสม และพิมพ์ไธโร ลิ้มปัทม์ (2566, หน้า 103) กล่าวว่า ครูและผู้บริหาร
ควรมีวิสัยทัศน์และเห็นความสำคัญในการเป็นผู้นำดิจิทัลเพื่อเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหาร
ควรมีความรู้และมองเห็นความสำคัญด้านดิจิทัล เข้าใจถึงข้อดีและข้อจำกัดตามบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้รวมถึง
วิสัยทัศน์เรื่องความพร้อมของบุคลากรและเครื่องมือดิจิทัลตามสภาพปัจจุบันและตามบริบทของโรงเรียน
เพื่อการวางแผนและและควรมีการกำหนดกลยุทธ์ด้านดิจิทัลขององค์กรที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้

3.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในอันดับที่สอง
ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อ
ความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน มีการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างคล่องตัวและยืดหยุ่น ส่งเสริมความสามารถในการ
ปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยที่ครูและบุคลากรต้องเข้าใจวิสัยทัศน์องค์กร และยุทธศาสตร์ของโรงเรียน
เพื่อเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาดิจิทัลที่จะทำให้เกิดองค์ความรู้ที่ยั่งยืน เนื่องจากการเรียนรู้ในยุค
ดิจิทัลต้องการการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลนั้นเป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มความร่วมมือ
ที่จะช่วยกันแก้ปัญหาาร่วมกัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ร่วมกัน ทำให้สถานศึกษาพร้อมรับทุกการ
เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ รัชนิกร เศษโธ (2564, หน้า 121) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรม
แห่งการเรียนรู้ยุคดิจิทัล มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ
สถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้
บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานและพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลของตนเองอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระ
ในการคิดค้นงานใหม่ ๆ เกิดเป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดีและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ รวมทั้ง
สามารถสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิด
ของ ณัฐวิภา อุดขุนนารี (2565, หน้า 111) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลสามารถทำได้โดยการ
สนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้บริหารจัดการเรียนรู้ สร้างนวัตกรรมด้านการจัดการเรียน
การสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทุกภาคการศึกษา ประกอบกับในปัจจุบันมีครูและบุคลากรในสถานศึกษารุ่นใหม่
จำนวนมาก จึงเป็นผลดีสำหรับการสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีเข้ามา
ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของสถานศึกษาเพื่อเป็น
ข้อมูลสำหรับใช้ในการระดมทุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่มีอุปกรณ์
ทางเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู และตอบสนองต่อการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

3.3 ด้านที่อยู่อันดับสุดท้าย คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานเป็นทีม ควบคู่มา กับภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นทักษะที่มีในการทำงานแล้ว ซึ่งการทำงานต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ร่วม ร่วมมือกันทำงานเพื่อให้บรรลุสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานแบบร่วมมือของบุคลากร อำนาจความสะดวก สร้างบรรยากาศที่มีความสุขในการทำงาน และกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การทำงานเป็นทีม มีความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันในองค์กร เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางร่วมกัน สอดคล้องกับ กรชนก สุตตะหาะ (2561, หน้า 103) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทำให้เกิดประโยชน์หลายประการด้วยกัน เช่น งานที่ได้ออกมาดี มีคุณภาพ และสามารถลดความขัดแย้ง หากสมาชิกในทีมได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมปัจจัยด้านต่าง ๆ ก็จะส่งผลให้ประสิทธิภาพของการทำงานเป็นทีมเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุจรรยา ขาวสกุล (2564, หน้า 52) กล่าวว่า ทำงานเป็นทีมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล นั้นมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน มีการอำนวยความสะดวกและมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งทางตรงและทางเทคโนโลยีดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างความสัมพันธ์ของทีม สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการทำงานให้เกิดความร่วมมือใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างบรรยากาศให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม สร้างรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา และผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้สามารถสร้างวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาที่ทันสมัย กล้าตัดสินใจ เห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจในการทำงานด้วยระบบดิจิทัล มีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือรูปแบบการเรียนการสอน มีการวัดและประเมินผล การทำกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุง แก้ไขตนเองให้ดียิ่งขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากร ระดับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ทักษะความเป็นผู้นำดิจิทัลเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานของบุคลากร สร้างเครือข่าย ในการจัดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่มีมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ กระตุ้นให้บุคลากรประยุกต์ใช้วิธีการที่หลากหลายในการขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างสรรค์สื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการศึกษาแบบดิจิทัล มีการนำความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ถ่ายทอดผ่านสื่อดิจิทัล สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และสร้างบรรยากาศให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนความคิด ทำให้ทุกคนรู้จักบทบาทหน้าที่ และความสำคัญของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยติดตามผลการวิจัย เรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 เพื่อติดตามผล นำเอาความรู้ตามคุณลักษณะภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ไปใช้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรชนก สุตะทาหะ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มศว*, 15(29), 100 – 111.
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ*. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซต.
- ณัฐวิภา อุดชุนนารี. (2565). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 2(2), 103 – 116.
- บงกช เวียงคำ. (2566). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 14(1), 49 – 63.
- ประภาดา คนคลอง. (2560). *การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนอนุบาล คำชะอี*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปิยะวิภา ไซคสธพร. (2564). บทบาทหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสู่การจัดการเรียนรู้ สะเต็มศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(10), 282 – 294.
- มัตติกา ผาลี. (2566). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ รับผิดชอบ สำนักงานศึกษาธิการภาค 11. วิทยานิพนธ์ ปรัชญา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรุณี ไชยสัตย์. (2566). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรวิภา จงปัดนา. (2562). การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนอนุบาลทรัพย์ปัญญาตามแนวคิด ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 14(2), 1 – 12.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 11. (2566). *แผนปฏิบัติการด้านการศึกษา พ.ศ. 2566 กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร)*. สกลนคร: สำนักงานศึกษาธิการภาค 11.
- สุวรรณา เล้าหะชัย. (2561). สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(1), 225 – 239.
- สุจรรยา ขาวสกุล. (2564). การพัฒนาดัชนีชี้วัดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 8(1), 45 – 56.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- SIYU DU และชัชชญา พิระธรนิศร์. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัด นครศรีธรรมราช. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(2), 1061 – 1072.